

PREDAJANJE VERE OTROKOM (2)

Kadar želimo vzgajati v veri, **ne moremo ločevati semena nauka od semena pobožnosti.**¹ Treba je združiti spoznanje in krepost, razum in čustva. Na tem področju, bolj kot na mnogih drugih, morajo starši in vzgojitelji bedeti nad harmonično rastjo otrok. Ni dovolj le nekaj pobožnosti, ki je okrašena z videzom nauka, pa tudi ni na mestu nauk, ki ne krepí prepričanja o izkazovanju dolžnega češčenja Bogu, o pogovoru z Njim, o spoštovanju zahtev krščanskega sporočila, o potrebnosti apostolata. Nauk se mora preliti v življenje, ki se pokaže v odločitvah, kar ni ločeno od človekovega vsakdana, je nekaj, kar se razvije v zavezanost za ljubezen do Kristusa in do drugih.

Nenadomestljiv element pri vzgoji je konkreten zgled, živo pričevanje staršev: molitev z otroki (ko vstanejo, ko ležejo k počitku, pred jedjo); poudarjanje pomembne vloge, ki pripada veri v krščanskem domu (načrtovanje udeležbe pri sveti maši med počitnicami oz. iskanje primernih krajev za letovanje, ki ne povzročajo nereda v osebni življenju); učenje na naraven način o tem, kako braniti in posredovati lastno vero in širiti ljubezen do Jezusa. Tako oče in mati »prodreta globoko v njihova srca in zapustita tam sledove, ki jih dogajanja poznejšega življenja ne bodo mogla izbrisati.«²

Otrokom je treba posvečati čas: **čas je življenje**³, in življenje — življenje Kristusa, ki živi v kristjanu — je največ, kar jim je mogoče dati. Sprehodi, izleti, pogovori o njihovih skrbah, o njihovih sporih; pri predajanju vere je treba na prvem mestu "biti tam in moliti"; in če naredimo napako, prosimo za odpuščanje. Po drugi strani pa morajo otroci tudi izkusiti odpuščanje, ki jim daje čutiti, da je ljubezen do njih brezpogojna.

PO POKLICU: STARŠI

Benedikt XVI. pojasnjuje, da otroci »vse od zgodnjih let imajo potrebo po Bogu in so zmožni zaznati njegovo veličino; znajo ceniti vrednost molitve in obredov, tako kot morejo slutiti razliko med dobrim in zlim. Spremljajte jih, torej, v veri vse od najbolj rosnih let.«⁴ Doseči pri otrocih enotnost med tem, kar verjamejo, in tem, kar živijo, je izziv, ki se ga je treba lotiti brez improviziranja in z določeno mero profesionalnosti. Vzgoja v veri mora biti uravnotežena in sistematična. Gre za posredovanje odrešenjskega sporočila, ki zadeva vsakega človeka in ki se mora ukoreniniti v glavi in v srcu osebe, ki ga prejme; in vse to se odvija med tistimi, ki jih imamo najbolj radi. V igri je prijateljstvo, ki ga bodo otroci gojili do Jezusa Kristusa, naloga, ki si zasluži največ truda. Bog računa na naš interes, da jim nauk predstavimo na dostopen način, da bi jim lahko naklonil svojo milost in prebival v njihovih dušah; zato način komuniciranja ni nekaj dodatnega ali sekundarnega poleg posredovanja vere, temveč spada v samo dinamiko tega procesa.

¹ Kovačnica, 918.

² Sv. Janez Pavel II., *Apost. pismo Familiaris Consortio*, 22. 11. 1981, 60.

³ Brazda, 963.

⁴ Benedikt XVI., *Govor na kongresu rimske škofije*, 13. 6. 2011.

Da bi postal dober zdravnik, ni dovolj, da oskrbiš nekaj pacientov; treba je študirati, brati, premišljevati, spraševati, raziskovati, hoditi na seminarje. Da bi postali dobri starši, je treba temu posvečati čas, se izprašati, kako lahko napredujemo pri našem vzgojnem delu. V našem družinskem življenju je “vedeti” pomembno, “znati narediti” nepogrešljivo, “hoteti narediti” pa je odločilno. To morda ni lahka naloga, vendar se ni smiselno varati z izgovarjanjem na druga opravila, ki nas čakajo: vedno je treba najti nekaj minut na dan ali nekaj ur v času počitnic, ki jih namenimo osebnemu pedagoškemu izobraževanju.

Na voljo je obilo načinov za pomoč pri tem izpopolnjevanju: veliko je knjig, posnetkov in internetnih strani z dobro usmerjenostjo, na katerih lahko starši najdejo ideje, kako vzgajati bolje. Poleg tega so še posebej koristni tečaji družinskega usmerjanja, ki ne le posredujejo določeno znanje ali tehnike, temveč človeku pomagajo prehoditi pot vzgoje otrok in pot napredovanja na osebnostnem, zakonskem in družinskem področju. Boljše poznavanje značilnosti, ki so tipične za starost, v kateri so otroci, in tudi seznanjenost z okoljem, v katerem se gibljejo njihovi vrstniki, je del normalnega zanimanja za to, o čemer razmišljajo, kaj jih stimulira, kaj jih ovira. Skratka, to nam pomaga, da jih spoznamo, kar nato omogoča vzgajanje na bolj zaveden in odgovoren način.

KAKO POKAZATI LEPOTO VERE

Zato da bi otroci vero ponotranjili, je treba izkoristiti različne situacije, tako da zaznajo skladnost med človeškimi in nadnaravnimi argumenti. Starši in vzgojitelji sicer morajo postavljati cilje, toda tako, da pokažejo na lepoto kreposti in polnega krščanskega življenja. Zatorej velja odpirati obzorja, brez da bi se omejevali zgolj na opozarjanje na to, kaj je prepovedano in kaj obvezno. V nasprotnem primeru bi lahko bila to spodbuda k mišljenju, da je vera skupek trdih in hladnih predpisov, ki človeka omejuje, ali pa zakonik grehov in kazni; naši otroci bi tako nazadnje videli **le strmi del steze, brez da bi upoštevali Jezusovo obljubo: “Moj jarem je prijeten.”**⁵ Prav nasprotno, v vzgoji mora biti zelo navzoče to, da Gospodove zapovedi krepijo osebnost, jo dvigajo k polnejšemu razvoju; niso brezčutne negacije, temveč predlogi za dejanja, ki varujejo in spodbujajo življenje, zaupanje, mir v družinskih in družbenih odnosih. To je prizadevanje za posnemanje Jezusa na poti blagrov.

Zaradi tega bi bilo zmotno, če bi “nadenaravne razloge” povezovali z izpolnjevanjem zadolžitev, nalog ali “obveznosti”, ki se jim zdijo težke. Ni dobro, na primer, pretiravati z idejo, naj otrok poje svojo juho do konca kot žrtev za Gospoda; glede na njegovo življenje pobožnosti in starost je to lahko primerno, vendar je treba poiskati še druge motive, ki ga bodo spodbudili. Bog ne more nastopati kot “nasprotnik” otrokovih kapric; bolj kot to si je treba prizadevati, da kapric ne bi imeli in bi dosegli pogoje za srečno, nenavezano življenje, ki ga vodi ljubezen do Boga in do drugih.

Krščanska družina sporoča lepoto vere in ljubezni do Kristusa, kadar je v njej navzoča družinska harmonija zaradi ljubezni, kadar se znamo nasmehniti in pozabiti na svoje skrbi, da bi se posvetili drugim, **da bomo spregledali nepomembne praske, ki bi jih samoljubje moglo spremeniti v visoke**

⁵ Brazda, 198.

ovire; (...) da vložimo veliko ljubezni v majhne pozornosti, iz katerih je sestavljeno vsakodnevno sožitje.⁶

Življenje, usmerjeno v pozabljanje samega sebe, je samo po sebi privlačen ideal za mladega človeka. Vzgojitelji smo tisti, ki včasih tega povsem ne verjamemo, morda zato, ker moramo sami prehoditi še veliko poti. Skrivnost je v povezovanju ciljev vzgoje z motivi, ki jih naši sogovorniki razumejo in cenijo: pomagati prijateljem, biti koristen, pogumen ... Vsak otrok bo imel svoj način razmišljanja, ki bo prišlo na dan, ko se bodo vprašali, čemu si prizadevati za čistost, zmernost, delavnost, nenavezanost; zakaj je treba razumno uporabljati internet in zakaj ni dobro preživljati ure in ure ob videoigrah. Tako bodo krščansko sporočilo dojemali v njegovi racionalnosti in lepoti. Otroci bodo odkrili Boga, ne kot nekakšno "orodje", s katerim starši dosežejo drobne domače cilje, temveč takšnega, kot je: Boga, ki je Oče, ki ima nas bolj rad kot vse stvari in ki ga moramo ljubiti in častiti; Stvarnik vesoljstva, ki mu dolgujemo svoj obstoj; dobri Učitelj, Prijatelj, ki nas nikdar ne prevara in ki ga nočemo niti ne moremo razočarati.

POMAGATI OTROKOM NAJTI NJIHOVO POT

Predvsem pa vzgoja na tem področju pomeni prizadevanje, da bi otroci vse svoje življenje preoblikovali v češčenje Boga. Kot uči koncil, »stvar brez Stvarnika izgine v nič«⁷; v češčenju pa najdemo resnični temelj osebne zrelosti: *Če ljudje ne častijo Boga, častijo sami sebe, kar se lahko pokaže na različne načine, ki jih pozna zgodovina: oblast, užitek, bogastvo, znanost, lepota ...*⁸ Širjenje takšnega ravnanja se izkaže za potrebno, da bi otroci osebno odkrili lik Jezusa Kristusa; lahko so deležni te spodbude že od najzgodnejšega otroštva, tako da se naučijo osebno govoriti z Njim. Ali ni molitev z otroki to, da jim pripovedujemo o Jezusu in njegovih prijateljih, da skupaj z njimi vstopimo v evangelijske prizore, navezujoč se na kakšen vsakdanji dogodek?

Spodbujanje pobožnosti pri otrocih v bistvu pomeni pomagati jim, da položijo svoje srce v Jezusa, da mu spregovorijo o dobrih in slabih pripetljajih; da poslušajo glas vesti, v katerem Bog sam razodeva svojo voljo, in da jo poskušajo prenesti v dejanja. Otroci povsem naravno privzemajo te navade, ko vidijo, kako se njihovi starši pogovarjajo z Gospodom in kako je navzoč v njihovem vsakdanu. Kajti vera je, bolj kot z vsebinami in dolžnostmi, na prvem mestu povezana z neko osebo, ki ji pritrdimo brez zadržkov: zaupamo ji. Če hočemo pokazati, kako neko Življenje — Jezusovo Življenje — spremeni človeka vključno z vsemi njegovimi zmožnostmi, je razumljivo, da otroci opazijo, kakšna je bila ta sprememba v nas samih. Biti dober posredovalec vere v Jezusa Kristusa pomeni z lastnim življenjem pokazati svojo zedinjenost z Njim.⁹ Biti dober starš v veliki meri pomeni biti starš, ki je dober in se bori za svetost: otroci to vidijo in lahko to prizadevanje občudujejo ter ga skušajo posnemati.

Dobri starši si želijo, da bi njihovi otroci dosegli odličnost in bili srečni v vseh pogledih: na poklicnem, kulturnem, čustvenem področju; zato je razumljiva tudi njihova želja, da ne bi ostali v

⁶ Jezus prihaja mimo, 26.

⁷ Drugi vatikanski koncil, *Gaudium et spes*, 36.

⁸ Msgr. Javier Echevarría, *Pastirsko pismo*, 1. 6. 2011.

⁹ Sv. Tomaž, *S. Th. II-II*, q. 11, a. 1: »Kdor veruje, pritruje besedam drugega, zato je poglobitnega pomena in cilj vsakega drugega dejanja vere tisti, v čigar trditev se veruje; na drugi strani pa so resnice, ki jim z vero vanj pritrujemo, sekundarne.«

povprečnosti na duhovnem področju. Ni čudovitejšega načrta od tega, kar je Bog predvidel za vsakega človeka. Največja usluga, ki jo je mogoče storiti človeku — in še prav posebej otroku —, je to, da mu pomagamo, da bi v polnosti odgovoril na svoj krščanski poklic in pravilno zadel tisto, kar Bog hoče zanj. Ne gre namreč za neko postransko stvar, od katere bi bila le nekoliko odvisna človekova sreča, temveč zadeva izid njegovega življenja v celoti.

Odkriti, v čem konkretno sestoji naša poklicanost k svetosti, pomeni najti **bel kamenček**, na katerem je **napisano novo ime: tega ne pozna nihče, razen tistega, kdor ga prejme**¹⁰; to je srečanje z resnico o samem sebi, ki navda s smislom celotno življenje. Življenjepis nekega človeka bo drugačen, glede na velikodušnost, s katero bo odgovoril na različne možnosti, ki mu jih bo Bog ponudil; v vsakem primeru pa bo od teh odgovorov odvisna predvsem njegova sreča in sreča mnogih drugih ljudi.

POKLICANOST OTROK, POKLICANOST STARŠEV

Vera je po svoji naravi svobodno dejanje, ki ga ni mogoče vsiliti, niti na posreden način s pomočjo “neovrgljivih” argumentov; vera je dar, ki korenini v skrivnosti božje milosti in svobodnega človekovega odziva. Zato je naravno, da krščanski starši molijo za svoje otroke in prosijo, da bi seme vere, ki ga sejejo v njihovih dušah, obrodilo sad; mnogokrat bo Sveti Duh na podlagi tega prizadevanja v naročju krščanskih družin vzbudil najrazličnejše poklice za dobro Cerkve.

Brez dvoma lahko otrokova poklicanost za starše pomeni odpoved načrtom in projektom, ki si jih zelo želijo. Toda to ni zgolj nek nepredviden dogodek, saj je del čudovite poklicanosti k materinstvu in očetovstvu. Lahko bi rekli, da je božji klic dvojen: je klic otroku, ki se izroči, in klic staršem, ki ga izročajo Bogu; in včasih imajo lahko pri tem večjo zaslugo starši, ki so bili izbrani od Boga, da bi mu dali to, kar imajo najraje, in da bi to storili z veseljem.

Otrokov poklic na ta način postane **razlog za sveti ponos**¹¹, ki starše spodbuja, da ga spremljajo s svojo molitvijo in ljubeznijo. Takole je razmišljal sv. Janez Pavel II.: »Bodite odprti za poklice, ki bodo vznikli med vami. Molite, da bi kot znamenje njegove posebne ljubezni Gospod poklical enega ali več članov vaše družine, da bi mu služili. Živite svojo vero z veseljem in gorečnostjo, ki bosta vlivala poguma tem poklicem. Bodite velikodušni, kadar se vaš sin ali hči, vaš brat ali sestra, odloči za hojo za Kristusom po tej posebni poti. Pustite, da njihov poklic raste in se krepi. Ponudite vso svojo podporo svobodno storjeni odločitvi.«¹²

Odločitve za izročitev Bogu vzklijejo v naročju krščanske vzgoje: lahko bi rekli, da so kakor njen vrhunec. Družina po zaslugi starševske skrbnosti tako postane domača Cerkev¹³, kjer Sveti Duh naklanja svoje karizme. Vzgojna naloga staršev na ta način presega srečo otrok in postane vir božjega življenja v okoljih, kjer Kristus pred tem še ni bil navzoč.

A. Aguiló

¹⁰ Raz 2,17.

¹¹ Kovačnica, 17.

¹² Sv. Janez Pavel II., *Pridiga*, 25. 2. 1981.

¹³ Prim. II. vatikanski koncil, Dogm. konst. *Lumen gentium*, 11.